

RDEČI PRAPOR

Glasiło jugoslovanske socialne demokracije.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10:40 K, za pol leta 5:20 K, za četrt leta 2:60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K. — Reklamacije so poštne proste. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna petit-vrstica, (širina 72 mm) za Posamezna številka 10 v. enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

Bilinskega naslednik.

V soboto je v državnem zboru izpregovoril novi finančni minister dr. Robert Meyer, edini mož v Bienenrthovem tretjem kabinetu, ki ima tako znanstveno podlago, da je res sposoben za svoj odgovorni urad. Naravno je pač, da se oglašajo v proračunski razpravi finančni minister. Vendar se pa ne sme pozabiti, da ima proračun poleg stvarne tudi politično plat. Ne vprašuje se le, čemu se dovoljuje denar in koliko se ga dovoljuje, ampak tudi komu. Taki vladi, kakršna je Bienenrthova, ne more resnična ljudska stranka dovoliti sploh nobenega proračuna. Zakaj proračun je glavno sredstvo, da more ministrstvo sploh vladati. Zato je razumljivo, da imajo stranke po vseh parlamentih navado, pojasnjevati v proračunski debati svoje politične stališče ter razlagati, iz kakšnih političnih razlogov hočejo glasovati za ali pa proti proračunu, to se pravi za vladu ali proti njej.

Če vpoštevamo to, bi se vprašali, ali je bilo sploh pametno, da je priznan učenjak sprejel finančno listino v Bienenrthovem kabinetu. Delovanje posameznika, tudi če ima samo po sebi najboljše namene, ne bi moglo biti posebno rodovitno, če je ves sistem napačen. In Bienenrthov sistem je napačen; to je že dovolj jasno dokazano.

Toda če se more dvomiti o Meyerjevem poslanstvu, je izključen vsak dvom, da je bil padec Bilinskega potreben in koristen. Najbolje je to izpričal prvi nastop novega finančnega ministra v parlamentu. In socialni demokratje v državnem zboru lahko zabeležijo ta uspeh s popolnim zadovoljstvom, tembolj ker so nekatere meščanske stranke, med njimi tudi naši klerikalci, napadali socialne demokrate radi finančnih načrtov Bilinskega na najsirovejši način.

Dr. Meyer sicer ni povedal mnogo stvarnega. Razvijal ni še nikakršnih finančnih načrtov. Bilo pa je prijetno slišati, da mora še le natančneje proučiti proračun; s takimi navadami se dosedanje vlade niso preveč odlikovale. Površnost je bila glavna lastnost njihovega gospodarstva in če se bo dr. Meyer v tem razlikoval od njih, se more ta preobrat le pozdraviti.

Večjega pomena pa je, kar je novi finančni minister omenil o finančnih načrtih

dosedanjih vlad. Finančni načrt je pravzaprav napačen izraz. Bilinski je imel pač mnogo načrtov; včasih jih je kar sipal iz rokava in njegova iznajdljivost je bila videti neomejena. Toda vsi njegovi finančni načrti niso obsegali nič drugega kakor davčne zahteve. Od dedščin do sodavice ni nilo reči, ki je ne bi bil hotel Bilinski obdavčiti. Temu nezajezenemu poseganju v ljudske žepce so se uprli socialni demokratje, ki so zahtevali, da se imajo preštudirati potrebe in potem poiskati pokritje zanje. To bi moral obsegati vsak resni finančni načrt. Najprej se mora vedeti, kaj se ima izvršiti, čemu je treba denarja in koliko ga je treba, potem šele pride vprašanje, kje se ima vzeti. Bilinski pa je postavil stvar na glavo. Zahteval je davek na žganje, davek na sladkor, davek na pivo, davek na vse, kar sploh potrebuje in kupuje ljudstvo; pa si je mislil: Če bodo milioni tukaj, se bodo že porabili.

V tem hoče torej dr. Meyer hoditi po drugih potih. Izjavil je, da mora proučiti potrebe. Priznal je torej, da se mora storiti, kar so zahtevali socialni demokratje. In dodal je tudi, da bo potem še le mogel povedati, kaj bo storil z davčnimi načrti prejšnjih vlad. Neposredno je s tem povedal, da nima do tistih načrtov zadostnega zaupanja.

A kako bi bilo, če ne bi bilo v državnem zboru socialnih demokratov, oziroma če jih ne bi bilo toliko, da jih morajo vpoštevati meščanske stranke? Vsa zbirka novih davkov, ki jih je Bilinski zahteval, bi se bila že lani dovolila in ljudstvo bi moralo plačevati, da bi bilo črno. Da so se tista bremena preprečila, je zasluga socialnih demokratov in v tem oziru tiči tudi v govoru novega ministra zanje veliko priznanje.

Kako bo dalje, o tem se bo seveda govorilo pozneje, ko pride dr. Meyer s svojimi načrti na dan. Simpatične so bile njegove besede, da se morajo davčna bremena pravično razdeliti na tiste sloje, ki jih morejo nositi. Ne mislimo, da imamo s tem že pričakovati ideal državnega gospodarstva, zakaj če bi tudi finančni minister imel najboljše namene, vendar ne bo sam odločeval o avstrijskem davčnem sistemu. Vendar je prijetno enkrat slišati take besede tudi z ministrske klopi. Zdaj je le treba, da slede besedam dejanja. Še le po njih bo delavstvo sodilo.

Državni zbor.

V petek je imela poslanska zbornica zopet sejo, ki pa bi bila ostala zelo nezanimiva, če ne bi bil govoril finančni minister, čigar izjave so se splošno pričakovale z radovednostjo. Razun njega je govoril krščanski sociallec Miklas, kateremu Avstrija še ni dovolj klerikalna, in potem Malik, ki polagoma prevzema nekdanjo nalogo grofa Sternberga.

Iz govora

finančnega ministra dr. Meyerja

je omeniti sledeče: Moj predhodnik (Bilinski) se je neprenehoma trudil, hoteč dokazati zbornici, da je treba odpreti nove vire dohodkov. Predložil je tudi več predlog, ki imajo služiti temu namenu, ki pa so ostale doslej nerešene. Tudi ko je predložil proračun, ni nič tajil, da še vedno obstaja ta potreba. V svojem govoru dne 24. novembra je obširno razložil, iz kakšnih razlogov in s kakšnimi žrtvami se mu je posrečilo predložiti proračun v sedanjih oblikah. Kajti označiti moram za težko finančno žrtvo, če je sklenil z višje proračunskimi dohodki se — kakor se navadno pravi — pripraviti ob rezerve. Čeprav bo tudi zbornica temu ravnanju nedvomno priznala, da je ustavno pravilno, je na drugi strani zelo občutno za finančno upravo, da sme v bodoče pričakovati veliko manj višjih dohodkov, katerih bi prav zelo potrebovala za nepričakovane potrebe.

Če torej ne moremo odvrniti spoznanja, do dosedanjih virov dohodkov ne zadostujejo, da bi pokrivali le tiste izdatke, ki se redno ponavljajo, tedaj ni druge, kakor da otvorimo nove vire, ali pa da omejimo izdatke, dasi boli prvo kakor drugo. Glede na nove vire dohodkov ne morem danes še nič gotovega predlagati zbornici. O predlogih prejšnje vlade se je sodilo različno in posvetovanje o njih še ni zaključeno. Prosim le za potreben čas, da se ozrem in poučim. Ne bi se mi zdelo koristno za uspeh, če bi stopil pred zbornico z izdelanim programom, ne da bi prej prišel v stike s strankami zbornice. Za svojo dolžnost smatram napraviti si sliko o bremenih, ki jih ima pričakovati državno gospodarstvo in o virih, ki se morejo porabiti. Dobiti moram jasnost, po katerem redu in v kateri vrsti se imajo izrabiti ti viri, da se pokrijejo naraščajoče po-

trebe s primernim ozirom na razvojne pogoje narodnega gospodarstva, ob pravični razdelitvi bremen na posamezne sloje prebivalstva, v taki meri kakor jih morejo prenašati ter z ozirom na finance dežel, ki so tesno spojene z vsako izpremembo državnega finančnega gospodarstva.

Še le na podlagi takega splošnega pregleda bi mogel označiti tiste korake, ki bi jih bilo treba po mojem prepričanju takoj storiti in ki bi se morali smatrati za prvi del organske celote. To seveda ni bilo mogoče v kratkih dneh, odkar sem prevzel svoj urad. Uvedel pa sem v finančnem ministrstvu že potrebne priprave in račune, ki se imajo izvršiti čim hitreje. Čim bodo te po mojem prepričanju neobhodno potrebne priprave gotove, bom lahko naznanil zbornici, v kateri meri mi bo mogoče vzdržati že od prejšnjih vlad predložene načrte.

Kršć. sociallec Miklas

je na to trdil, da živi v njegovi stranki še vedno Luegerjev duh, ne le v besedah, ampak tudi v dejanjih. (Težko, da je sam sebi verjel to trditev, kateri se mora smejeti človek, če se spomni na vse lanske krščansko socialne procese.) Potem je govoril nekaj o češko nemški spravi. Nazadnje je deklamiral, da bi morala vlada bolj varovati in pospeševati »verske ideale nemškega naroda«. Tožil je, da ne nastopajo oblasti dovolj energično proti verskim hujskačem na vseh straneh. (Če je mož mislil na tiste, ki hujskajo v imenu vere, je že imel prav. Ampak najbrže je mislil nekaj drugega, pa se je tako nerodno izrazil kakor po navadi krščanski socialci.) Tudi o »nemoralnosti« je tarnal. Mogoče pa je dvojce: Ali mož sploh ne ve, kaj je nemoralnost, ali pa ne ve, kje najbujneje cvete. Če bi to natančno vedel, tedaj najbrže ne bi klical policije.

Nemški radikalec Malik

je delal dovpite, o katerih ni vredno poročati. Začetkom se je prepiral s krščanskimi socialci, potem pa so postajale njegove »šale« bolj in bolj neslane. Njemu so se seveda zdele duhovite.

Prihodnja seja v torek.

Sodrug, spominjajte se „Tiskovnega sklada“!

LISTEK.

Legenda iz naših dni.

»Tujec«, ki ga je spisal Anglež Jerome K. Jerome, ni drama, temveč legenda. Če bi imela biti drama, bi bilo težko govoriti o njej. Kajti v delu ni dramatičnega dejanja, ni dramatičnega konflikta, ni nujnosti dogodkov, tudi ni takega vozla in rešitve, brez katere si ne moremo misliti drame. Moderna legenda je in ker jo je pisatelj tako označil, jo je tudi treba tako soditi. Ideja, ki jo Jerome razvija, je ta, da tiči tudi v najzane-marjenjšem in najsirovejšem človeku nekaj plemenitega, dobrega, kar lahko premaga vsako slabost in vsak greh, če se zbudi in razvije.

Da nam to pokaže, nas vodi v angleško hišo, kjer dobivajo najemniki stanovanje in vso oskrbo. Tu nas seznanja s sodrgo vsake vrste. Gospodinja, vdova za odvjetnikom, je nizkotna babnica, ki odira in vara najemnike, kakor le more, pa sumniči vse ljudi, da so nepošteni. Njena dekla Stasia je prišla v ječi na svet, bila je v kaznilnici, zanemarjena je, da bi bila težko bolj. Star vpokojen major živi s svojo ženo kakor pes z mačkom, z mize krade sladčice, svojo hčer pa sili v zakon s starim stavopiscem z dirkališča, ki si je pridobil denarja, pa si hoče zdaj kupiti mlado kri, dasi ve, da je punca zaljubljena v slikarja. Ta bi poteptal svoj talent in sli-

kal kiče, kakršne ima občinstvo rado, da bi pridobil zase in za svoje dekle denarja. Štiridesetletna ženščina si barva lase, maže lice z lepčilom, se uči pred ogledalom komplimentov ter koketira kakor vlačuga. Druga dama, ki je bila nekoč delavka v tovarni, oblači žalno obleko za italijansko kraljico in se baha s svojimi visokimi zvezami. Navihani žid prodaja deleže za srebrni rudnik, katerega ni nikjer na svetu. Pevec in glasovirač pa mu rajši priganja nevedne žrtve, kakor da bi delal kaj poštenega.

Vsi ti ljudje, ki nam jih pisatelj predstavlja kaj plastično, se že kar ne zavedajo svoje ničvrednosti. Le Stasia ve, da so vsi skupaj sodruga, ki ni za nobeno rabo in ne koristi nikomur. Tudi svojo zanikrnost pozna in ve, da vendar ne more biti tako povsod po svetu. Prav na skrivnem nekod tli v njeni duši hrepenenje. V hiši imajo prazno sobo. Gospodinja jo je že oglašala po raznih krščanskih listih in seveda hvalila na vse pretege. A nihče se ni oglasil. Stasia priporoča, naj se obesi listek, ki nič ne velja, na okno; toda tega ne mara gospodinja, češ kdove kakšna drhal se ji tedaj priklati v hišo. Stasia pa vendar obesi listek; zakaj v njeni duši je želja, da bi od zunaj prišlo kaj bolj-šega. Res se oglasi tujec, ki hoče najeti sobo.

Čuden človek. Ne more se vedeti, ali je star ali mlad. Njegove oči so stroge in blage, pa vidijo na dno duše. Neznanec se naseli v hiši. Stasia je vsa blažena. Gosti ga ne marajo. Ni jim dovolj odličen, nihče

ga ne pozna in njegove oči jih mučijo. Žaliti ga hočejo, pripravijo se z njim, on pa prisili drugega za drugim, da se pokaže takega, kakršen je, a da nazadnje privleče iz sebe, kar je dobrega in plemenitega. In pod blago sugestijo te čudne prikazni se izpremeni ves brlog v čedno hišo s poštenimi, resničnimi ljudmi.

V figuri tujca ni težko pogoditi Kristusa, ki nastopa kot poosebljena zbujena vest ljudi. Kakor je ideja naivna, tako je naivna tudi zgradba dela, povsem po vzoru legend, ki učinkujejo ravno s svojo priprostostjo in enostavnostjo. Pač pa so posamezni značaji rafinirano očrtani, slika zanične družbe je impresionistično zadeta, predigra, ki ima nadomeščati ekspozicijo, je živahna, polna vsebine. Tehnika je ob vsej primitivnosti, ki se zlasti izraža v kalejdoskopičnem nastopanju oseb, izredno efektivna in ustvarja tisto atmosfero, ki je neobhodno potrebna, da more človek verjeti v čudeže.

Za blazirane ljudi pač ni »Tujec«. V življenju ni tako enostavno kakor na odru, da bi se dali ljudje tako lahko izpreobračati. Kdor pa si je ohranil nekoliko tiste naivnosti, ki je neizogibna za uživanje umetnosti, pa mora dobiti od Tujca najmočnejše vtiske.

O predstavi se nam zde potrebne nekatere opazke, ker mislimo, da ima kritika nalogo pomagati, da se umetnost izpopolnjuje, kar pa se ne doseže s povprečno hvalo. Radi upoštevamo vse težave, s katerimi se ima boriti naše gledališče in razumemo, da

v teh žalostnih razmerah ne more biti vse tako, kakor bi radi. Če omenjamo nedostatke, nam ne gre za to, da bi kaj očitali posameznikom, ampak pokazati hočemo, kaj bi se moralo popraviti. Če so zapreke prevelike, je potem druga reč.

Kdor hoče biti odkritosrčen, mora priznati, da v soboto ni bilo v gledališču tistega razpoloženja, ki je pri takem delu neizogiben pogoj uspeha. To pomanjkanje se je opazovalo prav tako na odru kakor v gledališču. V »Tujcu« so prizori, ki jemljejo človeku sapo, če jih čita. V gledališču pa je mnogo takih efektov padlo enostavno pod klop. Med gledalci je bilo toliko nepotrebnega in neumestnega smeha, da so bili najfinjši vtiski ubiti, z odra pa ni prihajala tista močna sugestija, ki ustvarja potrebno razpoloženje. Seveda, napake na odru razočaravajo gledalce, nemir v hiši pa moti igralce. Z občinstvom je težko govoriti; mnogi ljudi se je navadilo, da hodijo v ljubljansko gledališče sploh le še po smeh. Z igrjo pa je tako, da se tako delo ne more in ne more dovršeno izvesti brez resnične glavne izkušnje. Pa tudi mnogo več vaje je treba za take težke naloge.

Igralcem radi priznavamo, da so se pošteno trudili. Posameznosti pa bi se dale popraviti. O vlogi tujca-popotnika se lahko različno sodi. Marsikaj kar zahteva pisatelj, je s človeškimi močmi sploh neizvedljivo. Jasno pa je, da je vse ležeče na njegovi sugestivni moči. Gd. Nučič si je izbral pri-

Politični odsevi.

Vstaja v Arabiji.

Turški vladi dela velike skrbi vstaja, ki je izbruhnila v Arabiji. Dvaintrideset bataljonov je že poslala v Jemen, a doslej še ni dosegla nobenega uspeha. Vstaja je pograbil Basoro in Mezopotamijo, na jugu pa Jemen, široke kraje z razmeroma maloštevilnimi prebivalci, nomadskimi nevkrotljivimi Arabi, katerim je tem težje priti do živine, ker pokrivajo zemljo večinoma puščave in gorovje.

Med Arabi in Turki je že staro nasprotje. Arabi zaničujejo Turke. Ponosni so na to, da je bil prorok Mohamed njihov plemena in da je v arabskem jeziku bogata literatura; Turke pa smatrajo za malovredno pleme, ki mora poginiti. Ko se je na Turškem vpeljala ustava, so Arabi pričakovali, da se poveča njih narodna neodvisnost. Dosedanji razvoj jih je zelo razočaral. Mladoturška vlada snuje pač nove šole, toda turške; za uradnike nastavlja Turke, ki včasih ne znajo arabske besedice; davki so se povečali in brezvestni uradniki znajo to izkoristiti sebi v prid.

V basorskem vilajetu stoji na čelu vstaje Saadun al Aškar, vodja velikega beduinskega plemena Muntefikov. Plemena Zana, Bišr in Meteb štejejo 45 do 50.000 jahačev na velblodih, ki so oboroženi z modernimi puškami sistema Martini, Remington in Mauser. Svoje tabore imajo v srednji Arabiji, kjer se ne boje nobenega sovražnika. Meseca junija se utegnejo približati turški meji in tedaj je pričakovati trdovratne in dolgotrajne boje. Turške oblasti so razorožile obrežne Arabe, toda proti nomadskim velblodorejcem, ki napadajo vasi, so brez moči. Ravno tako ne morejo opraviti ničesar proti Druzom in Nuzejrijem. Zadnje plemo živi severno od Libanona in vojaštvo ne more prodreti v zasneženo gorovje, kjer so Nuzejriji našli zavetje in vzdržujejo stike s sosednimi Metavli in Havalaji, od katerih pričakujejo pomoči. Proti Druzom v havranskem pogorju je doslej prav malo opravil Sami paša al Faruki, ki ima tukaj 40.000 vojakov. Dne 5. decembra so Medžali pod vodstvom Abd el Kadra zavzeli mesto in trdnjavo El Kerak, kjer so napravili plena za dva miliona kron.

Enako grozeč je položaj v Jemenu. Turška vlada je bila obljubila, da imenuje Jahja Hamid Eddina za kalifa (mohamedanskega verskega poglavarja), pa iz političnih razlogov ni izpolnila obljube. Tedi je Hamid Eddin s svojim zaveznikom Sajed el Idrisijem razglasil »sveto vojno« zoper Turke. Idrisi ima približno 40.000, Hamideddin pa čez 50.000 dobro oboroženih jahačev, dočim je Turkom tukaj le 40.000 večinoma demoraliziranih vojakov na razpolago. Da prestopajo cela krdeča z orožjem in strelivom k vstašem in se potem potepajo kakor berači ali roparji po deželi, je nekaj navadnega.

Položaj je za Turke tem težji, ker je dežela neznana. Zemljevidov nimajo, za vodnike morajo častniki jemati nezanesljive ljudi in pogostoma se je že zgodilo, da je tak vodnik celo četo zapeljal v pogin. Razume se, da so v teh razmerah s proviantom neznanke težave. Skoraj da pada več transportov živine vstajem v roke, kakor pa jih pride tja, kamor so bili namenjeni.

* **Odsek avstrijske delegacije** za zunanje zadeve ima sejo dne 30. t. m. ob 3. popoldne. Obenem ima sejo tudi odsek za bosenske zadeve.

merno masko in njegov nastop je bil dobro premišljen. Nekatere momente njegove vloge bi pa vendar drugače pojmovali, tako n. pr. sceno z ošabno plemkinjo, v kateri se nam je zdela njegova strogost nekoliko preveč potencirana. Prikazen Tujca je simbol, pa je vsled tega nekaj idealiziranja dovoljeno. Gd. Nučić ima potrebna sredstva v sebi, da bi vpoštevajoč ta pomislek s Tujcem lahko dosegel vrhunec. Gospa Danilova, ki je sicer prav krepko poosebila lastnico penzije, bi izpopolnila svoj učinek, če ne bi postala po tujčevem prihodu nekoliko sladka. Dovolj je, če je naravna, kajti vse osebe v njeni hiši imajo le najti same sebe. Ga. Danilova je dosti velika umetnica, da zadene to in da izrazi svoj duševni boj v barantanju z novim najemnikom. Tudi ostalim igralcem bi se večinoma — saj ni treba posameznih imen — smelo nekoliko bolj poznati, kako se popačenost upira spoznanju. Vsaka teh oseb doživi zmago! Sicer pa je že treba tudi ostale igralce pohvaliti. Videli smo dobre maske, opazovali dobro individualiziranje in večinoma dobro izvedbo težavnih prehodov. Nekatere malenkosti razven tistih, ki smo jih navedli, pa bodo igralci sami ugenili. Bila je na vsak način zanimiva predstava, da bi želeli več takih.

* **O novem vojaškem kazenskem redu** in o načrtu novega brambovskega zakona je obravnavala v petek skupna ministrska konferenca. O brambovskem zakonu, ki jemlje dveletno vojaško službo za podlago, se je dosegel sporazum. Načrt se predloži še cesarju in potem zakonodajnim zborom. Kar se tiče kazenskega zakona, so pa še nasprotja med avstrijsko in ogrsko vlado zaradi sodnijskega jezika. Vojno ministrstvo zahteva nemščino, ogrska vlada pa hoče, da bi bila na Ogrskem madžarsčina. Seveda igrajo tu veliko vlogo »državni interesi«, najmanj se pa misli na interese vojakov, ki bodo imeli opraviti s sodišči, dasi so ti interesi pravzaprav najvažnejši.

* **Čehi odpovedujejo slovenskim klerikalcem** pokorščino in nočejo več nastopati zoper italijansko fakulteto. »Narodni Listy« pišejo o tem:

»Zdi se, da pripravljajo klerikalni Slovenci zopet nekakšen odskok v proračunskem odseku, očitno se zanašajo na to, da se jim vsi češki poslanci brez razlike podajo za sredstvo in da jih bodo brezplačno in brezpogojno podpirali. S te plati mislimo, da pravilno tolmачimo mišljenje čeških svobodomiselnih poslancev, če pravimo, da niso pripravljeni voditi proti visoki šoli, pa naj je tudi italijanska, iz splošnih in načelnih razlogov, pa tudi z ozirom na češke visokošolske zahteve, obstrukcije ne v odseku, ne v zbornici. To bodi povedano čisto neprikrito in povsem določno in jasno predvsem slovenskim klerikalcem. Zadnji čas je, da se v tem oziru pove slovenskim klerikalcem jasna beseda. Odvisnosti od dr. Šušteršiča in njegovih političnih kolobocij imajo češki poslanci dosti že čez vrat. Če hočejo nekateri Čehi iti s Slovenci skozi ogenj in vodo, pri tem pa podpirati češke kulturne in visokošolske interese, jim ne moremo delati zaprek; zato bi pa obžalovali, če bi se ne pretrgal popkov trak, s katerim so nekateri češki klerikalni poslanci zvezani s slovenskimi, dasi jih loči široko morje interesov in razporov.

* **Poljski klub** je po dolgih prepirih volil dr. Lazarskega za svojega načelnika. Ker ima v poljskem klubu načelnik jako veliko avtoriteto, je ta volitev tudi s političnega stališča precej zanimiva. Novega načelnika hvalijo za demokrata. Velik glas uživa na Gališkem kot zagovornik.

* **Ogrska vlada se je z Rumuni** zadnji čas pogajala, da bi se dosegla sprava, vsled katere naj bi Rumuni podpirali Khuenovo vlado. Pogajanje se je razbilo. Rumunski list »Romanul« objavlja spomenico, ki jo je bil dr. Miha v imenu Rumunov predložil vladi in pravi, da obsega najmanj, kar morejo Rumuni zahtevati. Nasprotno pa pravi »Budapesti Hirlap«, da so zahteve za Madžare enostavno nesprejemljive. Pogoji Rumunov so bili sledeči:

1. Zakonito priznanje rumunske narodne stranke kot političnega faktorja.
2. Splošna, enaka, tajna volilna pravica; če bi se izkazalo, da je ta »nemogoča«, pa a) razširjenje politične volilne pravice; b) stroge kazni za zločine pri volitvah; c) omejitve najmanj petdesetih čisto rumunskih volilnih okrajev.
3. Vpeljava rumunskega uradnega jezika pri upravnih uradih.
4. Nastavljanje rumunskih državnih uradnikov v rumunskih krajih.
5. Nov društveni in zborovalni zakon in zavarovanje najširše društvene in zborovalne svobode za Rumune.
6. Priznanje avtonomije za pravoslavno cerkev na Ogrskem.
7. Ustanovitev treh novih pravoslavnih škofij v Velikem Varadinu, Temešvaru in Kluzi.
8. Verski pouk v izključno rumunskem jeziku.
9. Naredba, da dobivajo rumunski dijaki na državnih šolah lahko rumunski pouk.
10. Vpeljava nauka o rumunskem jeziku in slovstvu na vseh državnih šolah v takih krajih, kjer prebivajo Rumuni.
11. Ustanovitev treh izključno rumunskih gimnazij.
12. Ustanovitev posebnega oddelka pri načelnem in bogočastnem ministrstvu za zadeve rumunske pravoslavne in grške katoliške cerkve.
13. Amnestija za vse, ki so bili obsojeni zaradi političnih zločinov ali prestopov ter potlačitve vseh političnih tiskovnih procesov.

* **Srbski kralj je potrdil trgovinsko pogodbo** z Avstro-Ogrsko. Veljavna je do 31. decembra 1917.

* **Železnica od Donave do Jadranskega morja**, zaradi katere je bilo mnogo diplomatskih bojev, se bo po sklepu turške vlade gradila tako, kakor je želela Srbija.

* **Črna Gora** hoče v Italiji najeti dva miliona lir posojila.

* **Grški parlament**, ki ima izdelati revizijo ustave, se je otvoril dne 21. t. m.

* **Rumunski parlament** je razpuščen. Nove volitve bodo od 1. do 18. marca. Nova zbornica se snide 20. marca.

* **V francoskem parlamentu** vodijo reakcionarji odkrit boj proti delavstvu. Vložili so predlog, da naj se razpusti strokovna komisija. (Confédération Generale du Travail). Ministrski predsednik Briand sluti, da bi to razburilo delavstvo do skrajnosti, pa je izjavil, da se kaj takega ne sme zgoditi, češ, da ima vlada zaupanje do delavcev. Preprečiti pa hoče zanašanje protimilitaristične agitacije v vojašnice in storiti korake, da bo vsako strokovno društvo omejilo svoje delovanje le na svojo stroko. Briand bi rad nastopil proti delavstvu, pa se ne upa.

* **Ruska vlada** je prepovedala sestanek katoliških duhovnikov v Ljublinu, ki so hoteli polagati protimodernistično prisego.

Srbska živina in argentinsko meso.

Od 1. aprila 1909. sta Avstro-Ogrska in Srbija brez trgovinske pogodbe. Najbližja sosedja, pa sta si trgovsko bolj oddaljena kakor prebivalci na nasprotnih koncih sveta. Po dolgem zavlačenju pa mora v kratkem vendar priti nova pogodba s Srbijo, s katero se je po novem letu bavil tudi ogrski državni zbor, v veljavo. Za koliko bo poslabšana, smo že lani natančno razložili. Kar se tiče uvoza živine v Avstrijo, je množina naravnost smešna. Toda naša mila vlada dela najresnejši obraz, kakor da je izvršila veliko in koristno delo in se baha kakor šolarček, katerega noče pohvaliti nihče. S tem pa gospoda Bienert in Weisskirchner še nista zadovoljna. Najljubeznejšemu trgovinskemu ministru, kar jih je doslej imela Avstrija, se že sanja, kako bi preprečil nadaljni uvoz — argentinskega mesa. Pretvezo mu daje pogodba s Srbijo.

Dunajski uradni list, ki ima nalogo, hvaliti vsako vlado in vsak njen korak, objavlja članek, ki je naravnost naperjen zoper argentinsko meso. V tem članku se pripoveduje, da je srbsko meso ravno tako dobro kakor argentinsko, da ni zanj carina tako visoka in da je tudi transport cenejši. To se pravi: Weisskirchner bi rad dopovedal Avstrijancem, da sedaj, ko bo prišlo par kil srbskega mesa v Avstrijo, ni več treba argentinskega. Omenjeni članek pravi med drugim: »Srbska pogodba nam prinese, kakor se vidi, brez vsakega daljšega zadržanja tiste množine zaklanega mesa, nam jih je obljubovala že pogodba z Rumunijo, ki pa so odtam izostale. In od dovoza srbskega mesa se sme res pričakovati olajšanje, najbrže celo peav izdatna ublažitev mesne draginje, vsled katere trpi naše mestno prebivalstvo že od poletja.«

Tako pišejo danes tisti, ki so se upirali vsakemu sporazumu s Srbijo, ki so zavlačili trgovinsko pogodbo, in ki so jo, ko so jo končno vendarle morali skleniti, poslabšali tako, da ni za nič. Baharija gospodov Bienert in Weisskirchnerja ni le smešna, temveč predrzna, kar postavlja resnico naravnost na glavo. Človek se le čudi, da ta gospoda sploh še priznava draginjo in da trpi prebivalstvo vsled nje. Kajti ko je šlo v državnem zboru za predlog socialnih demokratov zaradi argentinskega mesa, je Weisskirchner trikrat precej drugače govoril.

A kako je pravzaprav s srbskim mesom? Gospod Weisskirchner najbrže misli, da je ves svet tako pozabljen kakor krščanski socialci kadar gre za njihov program. Toda več ljudi nego mu bo ljubo, se še dobro spominja, kako je bilo.

Ko je Weisskirchner zapustil predsedništvo državnega zbora, da je mogel postati Bienertov minister, je obstajala stara pogodba iz Beckove dobe, po kateri je Srbija imela pravico uvažati 35.000 volov in 70.000 prešičev na leto. Weisskirchner pa ni imel nujnejšega posla, nego skleniti z Wekerlejevo ogrsko vlado tisto tajno pogodbo, po kateri se ima znižati množina srbskega mesa na 15.000 volov in 50.000 prešičev. Da se prav razume, kaj pomeni to znižanje, je treba vedeti, da je rumunska pogodba zaradi mesa brez pomena, ker v Rumuniji sploh nimajo dovolj živine za izvoz. To je moral vedeti tudi Weisskirchner. Ker se z uvozom iz te dežele ne more računati, bi bilo edino naravno, da bi se bil dovolil mnogo večji uvoz iz Srbije, ki ima dovolj dobre živine. Namesto tega nas je pustil Weisskirchner sploh brez pogodbe.

Danes hvali uradni list srbsko meso, češ, da je ravno tako dobro kakor argentinsko. Toda pred tremi leti in pred poldrugim letom so zrel uradni jeziki z agrarci vred le pripovedovali, da je v Srbiji povsod živinska kuga in da je uvoz srbskega mesa skrajno nevaren za avstrijsko živino. Te litanije so seveda molili tudi naši klerikalci, ki so baje iz dna duše skrbeli za — kmeta! Danes hvali Weisskirchner srbsko meso, živinsko kugo pa imamo v Avstriji.

Lepo je priznanje, da primanjkuje v Avstriji mesa in da trpi mestno prebivalstvo vsled tega. Toda to priznanje prihaja zelo kasno, tem kasneje, ker vlada od tistih mal ni storila nič resnega za ublažitev draginje. In tudi danes ne izvaja Weisskirchner posledic iz tega spoznanja, ampak le iz svoje nepravilne, nepostavne tajne pogodbe.

A čemu sploh sedaj ta hvala srbskemu mesu? Nič ne bi bilo ugovarjati, če bi gospodje s to hvalo resno mislili. Toda Weisskirchner misli čisto drugače. Reči hoče: Zdaj pride srbsko meso, pa argeatinskega ne bo več treba. Ampak tako bi lahko govoril, če bi smela Srbija uvažeti v Avstrijo toliko mesa kolikor bi ga hotela. A 15.000 volov na leto za vso Avstro-Ogrsko je toliko, da je komaj vredno besede. Kajti to ni niti po-

polnoma 1 odstotek vsega mesa, kar ga prebivalstvo v Avstriji in na Ogrskem v enem letu porabi.

Domače vesti.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Politika dr. Šušteršiča** je zopet enkrat dospela do mrtve točke. Kakor poročamo na drugem mestu, so se je Čehi nasitili do grla in izjavljajo z vso odločnostjo, da ne marajo biti trabanti naših klerikalcev. Ta konec je zelo razumljiv; politika, ki nima določene smeri, ki se dela od trenutka do trenutka, kateri so spletakarje in »triki« glavna sredstva, se ne more končati drugače kakor s polomom. Klerikalna politika pa je taka, odkar jo vodi dr. Šušteršič. V njej ni bilo nikoli nobene ideje, vsled tega tudi nobene doslednosti. »Sahove poteze« je Slovenec imenoval kolobocije, ki so jih uganjali na Dunaju. A s posameznimi potezami se opravi tudi na šahovi deski le tedaj kaj, če nima tudi nasprotni igralec nobene ideje in če se da meni nič tebi nič osupniti. S tistimi presenečenji, s katerimi so igrali klerikalci — zdaj z nenadano obstrukcijo, zdaj z reformo poslovnika — niso mogli opraviti nič drugega, kakor pripraviti sčasoma svoje zaveznike ob vsako zaupanje. In tako je ostala slovenska politika vsa širi leta od zadnjih državnozbornskih volitev brezuspešna in neplodna po zaslugi klerikalcev, ki »vodijo slovenski narod.« Posrečilo se jim ni nič drugega kakor nekoliko ovirati delo državnega zbora, od česar ni imel slovenski narod prav nobene koristi, pač pa škodo. Iz samih skokov je bila sestavljena ta politika. Bili so vladna stranka, bili so skrajna opozicija, glasovali so za proračun, zdaj pa sami ne vedo, kaj hočejo in kaj bi storili. Skoraj triumfalno jih je leta 1907. volilo ljudstvo po deželi; če se zdaj vpraša, čemu se je takrat navduševalo, mora dobiti moralnega mačka. Tako drago so volilci še malokdaj plačevali svojo politično nepremišljenost.

— **Ljubljanski kanonik Karlin** je imenovan za škofa v Trstu namesto Nagla, ki je postal koadjutor dunajskega nadškofa. Klerikalci se bahajo s tem imenovanjem, liberalci ga kritizirajo. Nam pa se zdi, da je precej vseeno, kdo da je dobil tržaško pastirsko palico. Kajti posamezen človek ima v katoliški cerkvi prav malo odločevati, zlasti pod sedanjim papežem, ki učvrščuje svojo avtokracijo naravnost fanatično. Rim ukazuje in treba je parirati. Tako bo moral parirati Karlin, kakor bi moral kdo drugi. Tržaška škofija bo klerikalna postojanka kakor vsaka druga. V dobi, ko morajo duhovniki prisegati, da se ne bodo upali misliti s svojo glavo, če nočejo izfrčati iz cerkve, je škofovo ime postranska stvar. Če bi tja postavili avtomata, ki bi dajal od sebe rimske zahteve, bi bilo ravno toliko opravljeno.

— **Moste.** Zelo se zanimajo naši ljubeznivi nasprotniki za socialne demokrate, zlasti takrat, kadar jih potrebujejo. Tako se godi že dolgo liberalcem v Mostah, kjer so jo kakor še marsikod drugod prav temeljito zavozili, pa bi zdaj radi, da bi jim hodili socialni demokrate po kostanj v ogenj. Kadar jim prede, takrat znajo tudi hvaliti socialne demokrate in se jim laskati. Tako so že nekaj časa polni hvale za socialne demokrate v Mostah, nimajo pa s tem nobenega drugega namena, kakor opehariti jih in z njihovo pomočjo priti na površje. Domišljajo si že, da imajo kar oni določati taktiko socialnih demokratov. Treba jim je torej zopet enkrat odločno povedati, da se v tem pošteno motijo. Komandirajo lahko v svoji stranki, s socialnimi demokrati pa ne. In tudi to je treba vnovič poudariti, da ima socialna demokracija brezpogojno varovati svojo samostalnost, kajti njena naloga je skrbeti za interese delavstva, ne pa tlačniti komurkoli. Da liberalci v Mostah nimajo poštenega namena, se vidi že odtod, da neprenehoma lažijo za socialisti v Mostah za nekakšne kompromise, da se pa še nikdar niso obrnili tja, kamor bi se vsaka poštena organizacija morala obrniti, če bi imela poštene nakane, namreč do strankinega vodstva. Če je pri liberalcih taka anarhija, da sme vsak, komur se zljubi, delati taktiko na svojo pest, ni take navade pri socialnih demokratih. To bodi za danes povedano vsem, katerih se tiče. Treba je pa še, da pribijemo nesramno laž, s katero je včeraj krošnjalo »Jutro«, pišeče, da je sodrug A. Kristan na shodu v Mostah hvalil klerikalce. Če mislijo liberalci začeti s takimi sredstvi, tedaj naj se nič ne čudijo, ako jim bomo zapeli pesmico, ki jim ne bo ljuba. Če človek noče biti liberalni repak, s tem še davno ni rečeno, da je prijatelj klerikalcev. In ravno liberalci bi imeli o tem najmanj govoriti, kajti če je šel klerikalizem v Mostah tako v klasje, ni tega nihče drug zakrivil kakor liberalci,

Imate bolečine?

Nahod, trganje, glavobol, zobobol? Ste si nakopali bolezen vsled prepiha ali prehlajenja? Poskusite z okrepcujočim Fellerjevim fluidom z znamko »Elsafliud«, ki bolečine lajša in zdravi! Ta je v istim izborni! To ni samo reklama! Tucent za poskušnjo 5 K pošt. prosto. Proizvajatelj le. Feller v Stubici Elzin trg št 252 (Hrvatsko).

H. SUTTNER
Ljubljana Mestni trg

ur. prva največja domača
exportna tvrdka ur, zlatni in
in srebrnine. Lastna tovarna ur v Švici.

Tovarniška var-
stvena znamka: „IKO“

Socialni demokratje se imajo bojevati zase, ne pa za druge; ne za klerikalce, pa tudi ne za liberalce. Kdor pa tega ne spozna, ta sploh ne more biti socialni demokrat.

— **Zopet nesreča v zagorskem rudniku.** Dne 24. t. m. zjutraj ob 7. je v kisovskem rovu podšlo dva rudarja, Pavla Kalšeka in Ivana Drnovška, oba v starosti od 23—25 let. Prvi je mrtev, drugi pa težko poškodovan. Drnovška so ob 11.11. dopoldne rešili. Kalšek pa je ob 3. popoldne, ko pišemo to poročilo, še zasut. Odkopali so ga že enkrat toliko, da so videli, da je mrtev, a v istem hipu ga je zopet podšlo. Dela se nepretrgano od jutra do sedaj in kolikor je ljudi, da jim je mogoče priti do dela, se potrudilo k rešitvi. Kar se je dalo doslej dognati o vzroku nesreče, je prvo nova tehnična metoda, šlemanje, drugič pa seveda nečloveško priganjanje. V zagorskem rudniku, kjer se je v prejšnjih časih le malokdaj pripetila nesreča, je sedaj dan za dnevom kakšna nezgoda. Tu se vidi, da se na varstvo rudarjev pač nič ne ozira, samo da se nakopije dovolj premoga.

Trst.

— **Dvoje predavanj v tržaškem ljudskem odru.** V četrtek 26. in petek 27. t. m. bomo imeli v »Delavskem domu« v Trstu dvoje predavanj, ki nam jih priredi naš »Ljudski oder«. V četrtek 26. predava sodr. dr. Jos. A. Tomšič o predmetu: »Razvoj in ustroj družabnega življenja«. V petek 27. pa sodr. dr. Celestin Jelenc o predmetu: »Demokratizem v avstrijskem ustavnem življenju«. Oba predmeta sta izredno zanimiva. Zato pozivljamo sodruge in delavce sploh, da se teh dveh predavanj udeležijo v velikem številu. Pri tem bomo imeli priložnost seznaniti se z dvema novima delavcema na polju ljudske izobrazbe. Začetek predavanj ob 8. in pol zvečer. Vstopnina 20 vin.

— **Umrli je v četrtek 14. t. m. sodrug Ant. Petaroz iz Katinare pri Trstu.** Pokojnik je bil član zidarske organizacije in marljiv mladenič. Pogreb pokojnega je bil v soboto 21. t. m. popoldne. Udeležilo se ga je veliko število zidarjev in drugih, kar kaže, da je bil pokojni jako priljubljen med svojimi tovariši. Tržaška podružnica zidarjev je položila na krsto krasen venec z rdečim trakom, katerega so nesli en mladenič zidar in dvoje deklet. Sprevoz se je vršil iz bolnišnice mrtašnice proti Katinari. Omeniti moramo še, da so vsi zidarji, ki so vposleni pri dotičnem gospodarju, kjer je delal pokojni, zapustili delo opoldne in šli k pogrebu. To pa ni bilo prav polirju Miklavcu, (ki je patentiran narodnjak) ter je začel zidarje strašiti, da jim bo naložil globo, ako zapustijo delo, češ kaj je umrl cesar, da ga morate vsi spremljati? S takim posmehovanjem in psovanjem pa ni ustrašil delavcev, ki so vsi kakor eden zapustili delo in šli spremljat svojega tovariša. Opomniti mu moramo, da naj drugič drži jezik za zobmi, kajti zidarji se ne dajo več strahovati. Ako ne, mu bomo še kaj drugega povedali.

— **Stenografični poduk v tržaškem ljudskem odru.** Dne 16. t. m. se je začel prvi tečaj stenografičnega poduka v tržaškem ljudskem odru. Trajal je tri mesece in je uspel najsilajše. Od 24 vpisanih, je 18 članov redno zahajalo na poduk. To je na vsak način lep zgled. Zaradi tega pozivljamo dosedanjí odbor, naj vstraja pri započetem delu ter gre naprej svojo pot, prepričan, da bo užival priznanje in podporo vseh resničnih prijateljev ljudske izobrazbe. Poleg odbora pa gre na tem mestu lep del pohvale tudi vstrajnemu sodrugu Skoblu, ki je bil prevzel ter dokončal poduk stenografije. In vsi učenci so se tega tudi zavedali. Saj so mu morali priznati, da jih je v kratkem času naučil stenografije popolnoma. Svoje priznanje so mu tudi izkazali na dan, ko se je poduk zaključil. Sodr. Vau-potič mu je ta dan izročil v imenu članov v spominski dar lepo listino iz črnega usnja s srebrnim monogramom. Za lep dar se je sodr. Skoblič pristrčno zahvalil. Sedaj takoj v začetku prihodnjega meseca se bo začel nov tečaj in sicer začetni za tiste, ki se bodo sedaj na novo vpisali, ponavljalci pa za dosedanje učenice. Poduk bo vsak popoldeljek ob 8. zvečer. Tudi pri tem želimo društvu popolnega uspeha. Vsem pa kličemo: Le naprej do zmage!

— **Zidarski shod.** V sredo, 1. februarja ob 5. popoldne bo v društvenih prostorih v »Delavskem domu« shod zidarjev s sledečim dnevnim redom: 1. Volitev delegata za zvezni zbor na Dunaju. 2. Raznoterosti. Naprošeni so vsi člani da se udeležijo tega shoda. — **Občni zbor podružnice klesarjev v Sv. Križu,** je bil v nedeljo, 15. t. m.

Predsednik sodrug Košuta je podal kratko poročilo o delovanju podružnice v preteklem letu, blagajnik pa sledeče poročilo:

Dohodki:	
185 pristopnin po 50 vin. =	92.50
4 „ „ 1 K =	4.—
775 tedenskih prispevkov po 50 v. =	387.50
3899 „ „ 40 v. =	1859.60
76 delegacijskih znamk po 20 v. =	15.20
243 solidarn. fond. znam. po 5 v. =	12.05
133 znamke za stavke po 50 v. =	92.50
Skupaj	2137.35
Izdatki:	
Centrali poslali	1812.37
Stanarina	96.—
Stavkina podpora	64.30
Tajništvo	19.66
Časopisje	11.34
Agitacija	21.—
Društvena oprava	22.30
Pisalne potrebščine in pošterina	37.60
Potovalna podpora	6.—
Tiskovine	6.—
Razno	2.84
Ostalo v blagajni	37.97
Skupaj	2137.35

V novi odbor so bili izvoljeni sledeči sodruzi: Ant. Košuta, predsednik, Franc Tence, podpredsednik, Stefan Sirk, tajnik, Franc Zerjal, blagajnik, Jakob Sedmak, Emilio Bereto, odbornika, Cesare Pasco, Franc Košuta, pregledovalca računov. Na koncu se predsednik zahvali za izvolitev ter apelira na člane, da sodelujejo z novim odborom, ako hočejo, da bo odbor mogel izvršiti, kar mu je naloženo. Nato zaključijo občni zbor.

— **Nabrežina.** Krajna organizacija jugoslovanske socialno demokratične stranke v Nabrežini priredi v soboto, 28. t. m. ob 8. zvečer cvetlični venček s plesom, šaljivo pošto in drugimi zabavami v restavraciji g. Frana Grudna.

Delavsko gibanje.

Konferenca klesarskih organizacij na jugu.

V nedeljo 22. januarja je bila v Trstu konferenca klesarskih organizacij na jugu, na katero so poslale svoje zastopnike vse organizacije, izvemši Ljubljano in Split. Centralo je zastopal njen predsednik sodr. Müller, strok. komisijo tržaško sodr. Todeschini. V predsedništvo so bili izvoljeni Karol Stajner iz Reke in sodrug Filipi iz Pulja. Zapisnikarja sta bila Čidin iz Nabrežine in Miani iz Trsta. Pri prvi točki je poročal sodr. Petejan o delovanju tajništva klesarjev v prvih štirih mesecih svojega obstanka. Iz poročila posnemamo sledeče: Shodov se je priredilo 14. Ustanovila se je ena nova podružnica, imeli smo gibanje v Nabrežini radi delovodij. Vodili smo boj za pridobitev bolniške blagajne v Nabrežini. Pisem se je poslalo podružnicam in centralam 59.

Blagajniški promet tajništvu je bil sledeči:

Dohodki:	Izdatki:
Prispevek centrale 836.83	Agitacija, plača in administracija
Prispev. podružnic 87.74	Prebitek
Skupaj 924.57	Skupaj 924.57

Poročilo sodruga Petejana je bilo po kratki debati soglasno sprejeto.

Nato govori sodr. Müller, ki pozdravlja konferenco v imenu vseh organiziranih klesarjev v Avstriji. Nadalje govori o nalogah naše organizacije in o bojih, ki jih vodi proti kapitalizmu. Nadalje vzpodbuja navzoče delegate na vstrajno delo za organizacijo. Nato se je seja prekinila in nadaljevala popoldne.

Pri drugi točki »Organizacija«, poročal sodrug Petejan, ki poda najprej kratek pregled in zgodovino klesarskih organizacij na Primorskem. Nariše položaj klesarjev pred 12 leti, ko so morali klesarji garati 11—12 ur na dan, za skromno plačo, ki ni zadostovala niti za kruh. Ako vse to pregledamo, in če primerjamo današnje razmere klesarjev, potem še le vidimo, kako velikansko delo je izvršila naša organizacija v korist klesarjev. Danes imamo v Trstu pogodbo, pa kateri delajo klesarji 9 ur na dan in po zimi 8½ in je najmanjša plača K 5.60 na dan do 7 K. V Nabrežini imajo akordno delo, pri katerem delavci brez težave zaslužijo 5—6 K na dan. V Pulju imamo 9 urno delo in najmanjšo plačo 5 K na dan. Ravno tako pogodbo imamo v Splitu. Tudi klesarji v Sovodnjah imajo svoj tarif, ki pa ni popoln. Žalostnejše so razmere klesarjev v Ljubljani, ki delajo naravnost sramoto celi klesarski stroki. Tukaj delajo klesarji za K 3.20 na

dan ob 10 urah trdega dela. Nič bolj veselih razmer nimajo klesarji v Gorici in v notranji Istri. To nam je najboljši dokaz, kako potrebna je strokovna organizacija. Ako imajo klesarji v Ljubljani, v Gorici in v Istri tako škandalozne razmere, se imajo zahvaliti svoji brezbriznosti do organizacije, ker so čakali na milost delodajalcev, da jim bodo sami povišali plačo in zboljšali razmere. A čakali so zastonj. Zato pa bo dolžnost tajništva, da napne vse moči, da se tudi v teh zapuščenih krajih kaj napravi, ker bo to v interesu ne samo klesarjev v dotičnih krajih, temveč klesarjev sploh. Zato je pa potrebno da se sodruzi nekoliko potrudijo in žrtvujejo.

Nato poda govornik sliko organiziranih in neorganiziranih klesarjev v posameznih krajih, ki je sledeča:

Kraj, kjer so organizirani	Število organiziranih	Število neorganiziranih	O k r a j i	Število organiziranih	Število neorganiziranih	Skupaj klesarjev
Nabrežina	247	116	Na Krasu Nabrežini, Sv. Križ	835	129	464
Trst	240	30	Istra	49	271	320
Pulj	49	26	Goriška z Gorico	23	31	53
Sv. Križ pri Trstu	88	4	Furlanija	—	35	35
Split	35	3	Ljubljana	22	48	70
Sovodnje	23	—	Split	35	3	38
Ljubljana	22	48	Trst	240	30	270
Skupaj	704	230	Skupaj	704	547	1251

Ta statistika nam najbolj jasno kaže razmere, o katerih smo govorili. Tu se tudi vidi, da so tam, kjer je organizacija močna, tudi razmere boljše. Ta statistika nam tudi kaže, kje imamo delati in organizirati, ako hočemo, da bodo vsi klesarji organizirani in da bodo delavne razmere povsod enake. To bodi podlaga nadaljnjemu delovanju tajništva.

Nato govori o stikih med tajništvom in posameznimi podružnicami. V tem zmislu predlaga tudi opravičnik, ki določa pravice in dolžnosti podružnic napram tajništvu in obratno. Opravičnik je bil po obširni debati nespremenjen sprejet. (Dobi ga vsaka posamezna podružnica).

O tretji točki »Agitacija in taktika« poročal sodrug Catalan, ki poda navodila za agitacijo po deželi, da se doseže čim največ uspeha. Nadalje govori o taktiki pri gibanjih, ako hočemo, da bodo naši boji uspešni, o potrebi izobrazbe potom strokovnega in političnega časopisja in predavanj. K temu predlaga primerno resolucijo, ki je bila po kratki debati sprejeta.

Četrta točka: Gibanje klesarjev v letu 1911. Poročevalec sodrug Ursich poroča o delovnih pogodbah, ki poteko v tem letu in jih bo treba obnove. V Trstu se konča s 30. aprilom, v Sovodnjah meseca maja, v Pulju meseca junija. Nadalje bo naša naloga, da napravimo delovno pogodbo tudi za klesarje v Ljubljani. Kakor se razvidi, bo to leto leto dela za našo organizacijo. Zato je dolžnost vseh sodrugov, da sodelujejo z nami. Poročevalec ne predlaga nobene resolucije, temveč prosi konferenco, da naj vso taktiko o bojih prepusti tajništvu, katero bo od časa do časa sklepalo. (Sprejeto). Nato so bile volitve v odbor tajništva in so bili izvoljeni sledeči sodruzi: Josip Petejan, Ivan Catalan, Mihael Bratina, Natal Ursich, Oreste Falli.

Pri »Raznoterostih« se razvije živahna debata o potrebi posredovalnic za delo med klesarji ter se priporoča tajništvu, da ustanovi povsod tam, kjer je mogoče, posredovalnice za delo. Nato ima sodrug Petejan zaključni govor, v katerem resumira delo in sklepe današnje konference ter apelira na delegate, da napno vse moči, da se današnji sklepi tudi izvrše, ker bodo v veliko korist cele klesarske stroke. Nato zaključijo predsednik konferenco ob 5. popoldne.

Kjer sta v redu tek, prebave,
Sta telo in duša zdrava!
Torej: Da ne boš bolan,
Vživaj pravi „FLORIAN“.

Želodčni liker

je pripravil tek in prebavo marsikomu,
ki je zamani kupoval draga in neprijetna zdravila!

Ljudska kakovost liter K 2.40
Kabinetna kakovost . 4.80

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Castiti gospod

Gabrijel Piccoli
lekarnar

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso

z velikim uspehom porabil, katero iz srca
priporočam v veliko korist vsaki družini
ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim,
blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše
tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

Posestnik in premirani medvedji
lovec v Koritnicah, pošta Knežak
pri Št. Petru na Krasu.

Novo prenočišče

in gostilno

Tabor 4. (prej Škofje ulice)
v Ljubljani priporoča

J. Bole

posestnik in gostilničar.

„SLAVIJA“ VZAJEMNO ZAVAROV. BANKA V PRAGI,

ki je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji, se najtopleje priporoča ter vabi p. n. slovensko občinstvo, da sklepa zavarovalne pogodbe, bodisi za življenje, proti požaru, proti ulomu ali pa proti razbitju stekla in ogledal, le pri njej. — **BANKA „SLAVIJA“** ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarifi za preskrbljenost za starost, za slučaj smrti roditeljev, za otrokom, so najcenejši. Ona razdeljuje ves čist dobiček svojim članom. Banka „Slavija“ je res slovanska zavarovalnica z vseskozi slovansko-narodno upravo. Življenske police banke „Slavije“ so neizpodbitne in nezapadljive. Gmotno podpira banka „Slavija“ narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrotelnim namenom instreni za izboljšanje in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogromni rezervni fondi **K 54.000.000** — jamčijo za popolno varnost. Čistega dobička je do sedaj izplačala svojim članom življenskega oddelka **K 2.495.719**—. Kapitalij in skod pa je do sedaj izplačala **K 109.356.861**—. — Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazila razpošilja drage volje in poštine prosto

GENERALNI ZASTOP „SLAVIJE“

VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI.

Sodruzi! Preskrbite si žepni koledar za leto 1911.

10 zapovedi

za zdravje in 10 zapovedi za kmetovalca, vsake posebej tiskane, dobi vsak človek zastoj v lekarni Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani. V tej lekarni se tudi oddajo zdravila p. t. članom okr. bol. blagajne v Ljubljani, bol. zavodu c. kr. tob. tovarne in bolniške blagajne južne železnice.

Le kdor je naročnik „Rdečega Prapora“, stori svojo dolžnost.

Franjo Parkelj

lastnik reklamnega in plakaterskega podjetja, snaženje stanovanj in okenj

Ljubljana

Šelenburgova ulica št. 6

izvršuje

vsa v to stroko spadajoča dela točno in po zmernih cenah.

Prvi kranjski pogrebni zavod

FR. DOBERLET

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 10.

Ustanovljen leta 1868.

Telefon šte. 97.

Prevzemajo se pogrebi, prevažanja z vozom in po železnici in oskrbujejo se tudi pogrebov se tiče stvari v Ljubljani po najnižjih cenah. Imitirane kovinskolesne krste lastnega izdelka. Velika zaloga kovinskih krst v vseh velikostih s primerno opravo.

Oskrbujejo se sveži in suhi cvetlični venci s primernimi trakovi z napisom in brez napisa.

Produkt. zadruga ljublj. mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo

s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije c. 11 (Kolizej)

Zaloga pohištva

lastnega izdelka in tapetniškega blaga.

Izvršuje vsa mizarstva in stavbna dela.

Lastna tovarna na Glincah pri Ljubljani.

V dobi sedanje neznosne druginje

važno je zlasti za vsako

delavsko družino

da ne izdaja po nepotrebnem denarja za kurjavo.

To pa stori vsakdo, kdor kupuje drug premog ko Šentjanški.

Šentjanški premog

je namreč poleg tega, da ima izvrstno gorljivost, tudi po 0-60 h pri 100 kg cenejši, ko vsak drugi premog.

Prodaja se namreč

na drobno v hišo postavljen, po 1-20 kg 50.

Naročila za Šentjurski premog sprejema

Prodajalna pisarna v Šelenburgovi ul. 7. I. nadstr.

Poleg tega more se ta premog naročiti še pri teh tvrdkah:

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico.

Pisarna: Šelenburgova ulica 6/II;

Prodajalne: Sodna ulica 4;

„ Krakovski pristan 10;

Ivan Babič, Dolenjska cesta;

Mih. Kastner, Kongresni trg;

Ed. Kavčič, Prešernova ulica;

L. Kotnik, Spodnja Šiška;

Leskovic & Meden, Pod trančo;

I. Mencinger, Sv. Petra cesta;

Prodajalne: Vodmat, Bohorič. ul. 12;

„ Sp. Šiška, Kolodvor. c. 150.

„ na Glincah.

B. Sevar, Sv. Jakoba trg;

Anton Sušnik, Zaloška cesta;

Fran Trdina, Stari trg;

Ivana Tonih, Tržaška cesta;

Uradniško gospodarsko društvo,

Kongresni trg.

Za Šiško sprejema naročila in denar za premog: g. L. Kotnik, trgovec, Šiška.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon šte. 168.

V LJUBLJANI

Telefon šte. 168.

priporoča svoje

izborna pivo v sodeih in steklenicah.

ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.

Kavarna

„Unione v Trstu“

ulica Caserma in Torre Bianca

se priporoča.

Pospeševanje krvnega toka, poživljenje živčnega delovanja, utrjenje kože proti prehladu.

Za umivanje glave, ustna ozir. zobna voda, — za olepšanje polti neprecenljivo. —

FRANCOSKO ŽGANJE „DIANA“

Vaš zdravnik

vam priporoča francosko žganje „Diana“, ker je prepričan o velikih prednostih tega žganja za disinficiranje ust in osvežujočega vpliva na kožo, ki ga povzroča dodatek Mentola. Glavna snov francoskega žganja „Diana“ je dvakrat destilirano vinsko žganje.

Zahtevajte pri nakupu le pristno francosko žganje „Diana“ in pazite, da nosi steklenica natisnjeno ime „Diana“ in da je tudi zamašek in plomba označena s to varstveno znamko.

Domači prijatelj

v pravem pomenu besede, je francosko žganje „Diana“ in to vsled svoje osvežujoče moči, nizke cene in vsestranske porabnosti. — Cena: 1 male steklenice K —50; srednje K 1-20; velike K 2-40. — Prodaja se v vseh trgovinah na drobno, kjer pa ne, dobi se naravnost od proizv. družbe franc. žganja „Diana“ r. z. o. z na Dunaju I. Hohenstauffengasse 3 t.